

Piše: Igor Isailović

Kartel

Omražena reč kartel, koja se redovno koristi za naslove krimi filmova, s pravom je omražena. Šteta koju su tzv. karteli naneli svetu je tolika da ne može da se meri ni sa bilo kojim ratom, bilo kojom bolešću, bilo kojim ljudskim izopačenostima. Štaviše, najgore ljudske osobine, većina ratova, većina zaraza, većina bolesti, samo su sastavni delovi koji prate razvoj jednog kartela.

nače, Vikipedija definiše termin kartel kao „oblik sporazumnog udruživanja istorodnih firmi - konkurenata koje time (udruživanjem u kartel) postaju monopol. Veći profit ostvaruju diktiranjem uslova prodaje, monopolskim cenama i drugim pogodnostima, a ne smanjenjem troškova i racionalizacijom, kako čine koncerni.“

Termin *kartel* koristi se i za dogovore kriminalnih grupakoje se bave proizvodnjom i prodajom opojnih droga u pogledu nabavke i podele narko-tržišta.

Verovali ili ne, poznavaoi prilika smatraju da su narko-karteli možda prouzrokovali manje štete svetu od ostalih kartela za koje smo čuli iz štampe, dokumentaraca ili u filmovima.

Pohlepa kartela „**sedam sestara**“ bila je generator mnogih ratova, stradanja, gladovanja, otimanja, rušenja demokratski izabranih vlada, i svega onog što ni filmski hitovi ne mogu na adekvatan način da opišu. Podsetimo da kartel sedam sestara već skoro 9 decenija čine određeni naftni giganti Zapadne Evrope i par preokookeanskih zemalja. Njihovo neformalno udruživanje imalo je za cilj da na sve moguće načine izvrše eksploataciju svih naftnih rezervi, što je dalje prouzrokovalo kako prvi tako i drugi Zalivski rat, Arapsko proleće, svrgava-

Broj kartela je toliko veliki, a šteta od njihovog delovanja toliko nemerljiva da svaka priča na ovu temu deluje isuviše nestvarno da bude istina.

nje i ubistva legitimno izabranih državnika, otimanje nacionalnih bogatstava, ubistva, spinovanja, ispiranja mozga, venecuelanske krize, afričkih ratova itd. Danas se svet nalazi pred vratima trećeg svetskog rata, a pažljivom analizom svih činjenica možemo zaključiti da se najveće žarište, tj. moguću okidači za kataklizmu nalaze na teritoriji

zemalja koje su bogate naftnim izvoristima (Irak, Liban, Sirija, Iran, Venecuela, itd.). Opstati toliko godina bez bilo kakve državne pomoći nije moguće. Imajući u vidu da se efekti kartela prostiru na teritoriji možda čitavog sveta, s pravom možemo govoriti o univerzalnoj nadležnosti bilo kog pravosud-

Verovali ili ne, poznavaoi prilika smatraju da su narko-karteli možda prouzrokovali manje štete svetu od ostalih kartela za koje smo čuli iz štampe, dokumentaraca ili u filmovima.

nog sistema. Kolika je snaga kartela najbolje svedoči činjenica da za 9 godina nije pokrenut ni jedan postupak za kažnjavanje bilo koga od sedam sestara.

Svojevremeno je čuveni Edgard Huver pripremio izveštaj o kartelu, što bi trebalo da bude osnov za pokretanje postupaka bilo gde, a posebno u „najrazvijenijoj demokratiji na svetu“, ali je taj izveštaj bio prva i poslednja aktivnost vezana za ovaj kartel.

Na sam pomen ovog kartela nestajale su i nestaju vlade određenih država, čitave države, a posebno pojedinci, ali je ovo tabu tema.

Karteli u farmaceutskoj industriji, pojednaka pošast kao i kartel sedam sestara, napravile su sistem koji svi mi svakodnevno osećamo. U eri najvećih svetskih otkrića, odlaska u svemir, čitanja tuđih mi-

sli, eri revolucije informatičkih tehnologija, pretpostavka da lek za sidu ili rak još nisu pronađeni nije moguća imajući u vidu velika izdvajanja u svim zemljama za zdravstveni sistem. Takođe je neobjašnjivo kako se stvaraju novi virusi te mutacije poznatih virusa za koje su ekspresno pronađene vakcine i lekovi. Broj onkoloških sredstava se toliko

uvećao da je onkologija zauzela centralno mesto u farmaceutskoj industriji.

Broj kartela je toliko veliki, a šteta od njihovog delovanja toliko nemerljiva da svaka priča na ovu temu deluje isuviše nestvarno da bude istina.

Restriktivni sporazumi („kartelisanje“) su našim zakonodavstvom definisani kao sporazumi između učesnika na tržištu koji za cilj, ili posledicu, imaju značajno ograničavanje, narušavanje ili sprečavanje konkurencije na teritoriji Republike Srbije.

Restriktivni sporazumi mogu biti ugovori, pojedine odredbe ugovora, izričiti ili prećutni dogovori, usaglašene prakse, kao i odluke oblika udruživanja učesnika na tržištu, a kojima se:

- 1) neposredno ili posredno utvrđuju kupovne ili prodajne cene ili drugi uslovi trgovine;
- 2) ograničavaju i kontrolišu proizvodnja, tržište, tehnički razvoj ili investicije;
- 3) primenjuju nejednaki uslovi poslovanja u istim poslovima različitih učesnika na tržištu, čime se određeni učesnici na tržištu dovode u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurente;
- 4) uslovljava zaključivanje ugovora ili sporazuma prihvatanjem dodatnih obaveza koje, s obzirom na svoju prirodu i trgovačke običaje i praksu, nisu u vezi sa predmetom sporazuma;
- 5) dele tržišta ili izvori nabavki.

Restriktivni sporazumi zabranjeni su i ništavi, osim u slučajevima izuzeća od zabrane u skladu sa ovim zakonom. □

Igor Isailović, advokat